

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatelj na uredništvo ni upravičen. Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostolpnimi petimi vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavih po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Rekiam. so poštnine proste. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Avstrijske strokovne organizacije leta 1916.

Na strokovne organizacije je tudi v minulem letu jako vplivala vojna. Vse delovanje delavskih gospodarskih organizacij, to je strokovnih organizacij, se je moralo prilagoditi vojnim razmeram; mezdná gibanja, podpiranje, pospeševanje socialne zavesti, vse to so morale pospeševati strokovne organizacije z vidika vojne, kažoč na vsestranske večinoma nevesele pojave.

Najbolj smo opazili to pri mezdni gibanjih. Strokovne organizacije v minulem letu niso mogle sklepati mezdni pogodb s tistim poudarkom nego pred vojno. Izboljšanj ni bilo mogoče dosegati, ki so bile primerne izredni draginji vsem življskim potrebščinam. Vsa stremjenja so šla pač za tem, da so se sklepali dogovori, ki dovoljujejo delavstvu vsaj nekaj draginjskih doklad.

Nihče ne more trditi, da to stremjenje ni imelo uspeha. Pomanjkanje delavstva po vseh industrijah, ker je bilo pozvano v vojno službo, je pospeševalo to stremjenje, tako da so strokovne organizacije skoro povsod dosegle večja ali manjša mezdna izboljšanja za delavstvo. Dosežene draginjske doklade bi bile ob normalnih razmerah lep uspeh, ob sedanjih draginjah pa so vendarle malenkostne. Draginja, ki tare ljudstvo in jo povzroča posredno vojna in neposredno vojno oderuštvo, je prevelika, da bi mogle nje grozote odpraviti tudi primerne draginjske doklade. Energične odredbe državnih oblasti, ki imajo sedaj mnogo prostejše roke nego v mirnem času, so bile neobhodno potrebne, da omogočijo »vztrajanje« v grozni vojni draginji delovnemu ljudstvu, in strokovne organizacije ne morejo tukaj storiti prav nič drugega, kakor da skušajo dopolniti s svojimi akcijami te oblastvene odredbe. Velikega pomena so dosežene draginjske doklade za bodočnost, zakaj z njimi so se dvignile povprečne mezde, in nič več ne padajo popolnoma, čeprav se nekoliko znižajo današnje cene živlom.

Število članov je postajalo v minulem letu stalneje, dasi je nekoliko nazado-

valo, ker so se izvršili novi vpoklici, vendar dokazuje to dejstvo, da strokovne organizacije zaradi vojne ne bodo več izgubljale članov.

Brezposelnost, ki je delavstvo zadela ob izbruhu vojne, je popolnoma ponehala. Po vseh industrijah primanjkuje delavcev ter zlasti v večji industriji in rudništvu ni bilo dobiti dovolj delovnih moči.

Enako kakor je vplivala vojna na delovanje strokovnih organizacij, je vplivala tudi na delovanje komisije avstrijskih strokovnih društev. Tudi ta je obračala svojo pozornost na izboljšanje mezd kakor organizacije same. Med glavne uspehe smemo prištevati ustanovitev mezdne in pritožne komisije za vso vojno industrijo, ki so jo zlasti pospeševale tudi kovinarska in sorodne organizacije. Sedaj sicer obstoji pritožno mesto le za Dunaj, a osnujejo se čimprej taka pritožna mesta tudi drugod po državi za vojno industrijo. Pritožne in mezdne komisije imajo namreč nalogo poravnati vsakršne spore, ki nastajajo v vojni industriji med delavci in podjetniki. Na Ogrskem in v Nemčiji so se take komisije razmeroma dobro obnesle. Tendenco teh ustanovitev podpirajo državne oblasti v interesu države.

Strokovna komisija je sodelovala ob težkočah glede prehranjevanja. Zlasti v vojni industriji so se osnovala zaloge za živila. Popolen uspeh v tem pogledu pa ni dosegljiv, ker vobče nedostaje življskih potrebščin.

Ves čas vojne se zavzema strokovna komisija za preskrbo invalidov in podpiranje brezposelnih, ki postanejo zaradi udeležbe na vojni brez dela. Stremjenje, da se ugotove načela, po katerih naj stopajo vojni poškodovanci zopet v delo, je doseglo le delni uspeh, dasi so na to silili tudi podjetniki. Glede tega vprašanja se bodo morale strokovne organizacije še kolektivno dogovoriti s podjetniki, da varujejo interese svojih tovarišev, ki se vrnejo iz vojne. Kljub temu treba zahtevati, da tudi država poskrbi za vojne pohablence.

Ko je izšla tretja delna novela k običnemu državljskemu zakonu, je § 1154 b zbudil silno nevoljo med podjetniki. (Saj smo že poročali.) Zopet je morala poseči

vmes strokovna komisija, da je zagotovila vsaj deloma za bolne delavce ugodnosti, ki jih nudi novela.

Kljub vojnim razmeram je bilo torej delovanje strokovnih organizacij in strokovne komisije dokaj živahno in je preprečilo marsikakšno neugodnost, doseglo mnogo uspehov, ki bi jih delavstvo brez teh organizacij ne bi bilo doseglo.

Strokovna komisija je imela 25 rednih in tri izredne seje ter se je v 44 primerih udeležila po svojih zastopnikih raznih sej in zborovanj.

Jugoslovanska socialno-demokratska delavska stranka v Avstriji.

(Rezolucija. Konec.)

Vemo zakaj. Po našem skromnem mnenju pa obstoji za vsako v jedru zdravo socialistično stranko vedno in povsod le ena dolžnost: Ostali zvesta svojim političnim načelom in svojemu narodnemu programu, ako hoče resnično rešiti narodno vprašanje na podlagi enakopravnosti, enakoveljavnosti in avtonomije vseh narodov. Akutna važnost tega problema je za nas prevelika in slovesna, da bi jo zatajevali, ali kakorkoli omalovaževali. Vse naše dosedanje delo na tem polju in vsa naša preteklost govori v tem oziru dovolj zgovorno. Ali za meščanske stranke je bilo in je narodno vprašanje vse nekaj drugega nego za nas. Obširnega posebnega pojasnila v tem oziru ni treba. Vsa preteklost in ves značaj nacionalističnega gibanja nam kaže, da izrabljajo meščanske kapitalistične stranke tudi to gibanje vedno in povsod edino v svoje politične razredne svrhe. In razlogi, ki veljajo v splošnem, veljajo tudi za slovenske razmere na tem polju. Tudi tukaj ne vidimo in ne moremo videti v koncentraciji strank kako resnično koristno delo za narod. Pri nas še posebej ne. Koncentracija strank na slovenskem bode z ozirom na naše zaostale splošne razmere služila le klerikalni stranki, ki si bode tudi ob tej priliki kovala kapital zase. Druge stranke bodo pri tem igrale klavno vlogo podrejene stafaže. Dosedanje obnašanje in izjave o tem od strani klerikalcev potrjujejo dovolj to naziranje. Slovenski socialisti odklanjamo kratkomalo vsako sodelovanje pri sličnih podjetjih. Naša pot gre narazen. Bo-

LISTEK.

Edison.

Dne 10. februarja je praznoval Tomaž Edison sedemdesetletnico svojega rojstva in se približal oni dobi, ko se pri drugih umrjelih kaže trudnost in potreba počitka.

Pri Edisonu tega ni opaziti. Slej kot prej se kreta trden in neupogljiv po orjarskem laboratoriju, ki je že celo mesto laboratorijev, udeležuje se celo javnega življenja, v kolikor se strinja z njegovimi interesi. V tem svetovnem konfliktu se je pokazal pristaša Rooseveltovega, torej strogega šovinista.

Francozi so po krivem črtali iz vrst akademikov tega moža, ki se mu je za-

hvaliti za največje dobrote v vojni kirurgiji.

Pri nas velja drugo načelo; splošnih zaslug ne tajimo nikomur, pa najsibo nasprotnik ali kar že. Veliko so vredne za kulturno življenje iznajdbe Edisonove, mi mlajši si komaj moremo predstavljati življenje brez njih, a še več nam je vreden zgled Edisonovega življenja.

Oče Edisonov je bil krojač, lončar, rastlinar, naposled starinar. Vse mu je neslo le malo. Bil je Nizozemec. Mati je bila Škotinja, po stanu učiteljica, in ona je prva učila Edisona čitanja, pisanja in računstva. Deček je bil izredno vedoželjen in je prebiral od kraja vse knjige, ki so mu prišle v roke, prav rad zgodovinska in učenjaška dela. Dvanajstleten je dobil službo časnikarskega prodajalca na Grand-Trunk železnici. Razentega je pro-

dajal tudi pecivo, slaščice in cigarete ter si prislužil nekaj tisoč kron, ki jih je poslal roditeljem. Kmalu si je najel dva, tri pomočnike, ki so zanj obavljali prodajo, sam pa je sedel v založnem vozu in čital, čital. Kmalu potem je kupil slučajno majhno tiskarno na dražbi in v zvezi z neko korespondenčno agenturo, ki mu je pošiljala od postaje do postaje poročila, je ustanovil časnik, ki je pozneje slovel kot železniški časnik. Izprva je prodajal list po številkah, pozneje tudi v naročnini, in je stal 8 centov mesečno.

Edison je imel tedaj 13 let. Takrat mu je prišla po naključju v roke Fresenijeva knjiga o kemiji in ga navdušila tako, da je uredil v založnem vozu kjer je imel tiskarno, uredništvo in spalnico, še majhen kemični laboratorij. A nekega dne se mu je primerila eksplozija, vlak malo da

dočnosti slovenskega naroda je le v socializmu, in za ta ideal bodemo mirno in odločno in nevezano naprej delali.

Zastopniki jugoslov. socialistične stranke izjavljajo ponovno in slovesno, da je za socialistično delavstvo rešitev narodnega vprašanja v smislu enakopravnosti . . . važna kulturna zahteva in protestirajo vsled tega odločno proti vsakemu zapostavljanju in omalovaževanju posameznih narodov in proti vsakemu usiljevanju narodnih predprav. Konstatirajo pa obenem, da zasleduje nacionalistična politika meščanskih strank smotre in namene, ki se očitno križajo z interesi in cilji organiziranega socialističnega delavstva. Nacionalistična politika ni dosegla najmanjšega sporazuma med narodi in je nasprotno povečala in poostрила narodno sovraštvo in iz njega izvirajoča neštevilna zla, medtem ko je izvršeno služila strankinim in razrednim interesom meščanstva, na največjo škodo delavskih pripadnikov lastnega naroda.

Jugoslovanska socialistična stranka odklanja vsak stik v katerikoli smeri in v katerikoli obliki z meščanskimi strankami, ki si kujejo sedaj na podlagi narodne koncentracije svoj kapital za sedanje in za bližnje čase. Združitev z meščanskimi strankami bi pomenila prostovoljni samomor stranke in nečastno zatajevanje njene preteklosti in njenih ciljev; bi jej vezala roke in kompromitirala njen prosti naravni razvoj in sploh njen obstoj. Slični poizkusi pri drugih narodih, kjer so se socialistične skupine z neodpušljivo nedoslednostjo pridružile gospodujoči politiki in ki so bili vsled tega že po prvih trenutkih primorane nastopiti na način, ki bije v obraz temeljnemu načelom socializma, le potrjujejo te nazore in kažejo zgovorno, da je za delavsko ljudstvo le v doslednem boju za uresničenje razredne in mednarodne pravičnosti njegov spas in njegova zmaga.

III.

Stranka brez lastnega glasila je stranka brez prave zdrave podlage in moči. Tega smo se vedno zavedali in zato tudi skušali premagati težave, ki so nam onemogočale redno izdajanje našemu programu in boju odgovarjajočega glasila. Izdajanje takega lista ni niti v navadnih časih lahko delo, v vojnih razmerah je pa sploh skoraj neizvedljivo. Storjeni poizkusi so se izjalovili vsled razlogov in dogodkov, proti katerim smo bili popolnoma brez moči. Vsled izbruha italijanske vojne smo morali ustaviti svoječasno tedensko izdajanje „Zarje“, ki se je sicer v vsakem oziru sijajno obneslo. Poznejše dnevno izdajanje — ki ni bilo od naše strani lahkomišljeno zasnovano — se nam je izjalovilo vsled drugih nepričakovanih ovir. In cenzura po drugi strani je tudi storila svoje.

Sedaj se pa bližamo času, ko bo treba na vsak način razpolagati z glasilom, v katerem naj branimo naša načela in pojasnimo naše stališče napram vsem sedanjim veljavnim vprašanjem. Občutili bomo bridko pomanjkanje proste, vsem pristopne tribune. Pride kmalu čas, ki bo tirjal od nas krepkega nastopa na vse strani. Stranki bo treba tedaj

se ni vnel in Edison je moral iti. V Port Huronu je ustanovil sedaj stalnejši list »Pavel Jezičnik« in je objavljal v njem škan-dalčke, kritike in podobno, dokler ga ni nekdo napadencev brez polemike in pogajanj vrget kravat in malo v vodo. Štirinajstletni urednik je znal plavati in se je otel, a časnikarstva je imel dosti. Lotil se je čevljarstva, a ni šlo. Vendar se je kmalu pričelo zanj pravo življenje.

Nekemu načelniku postaje je otel otroka iz smrtne nevarnosti in ta ga je naučil brzojavljenja. Tako je bil Edison nasled telegrafist.

A bil je slab uradnik, ki ni bil nikoli tam, kjer bi moral biti, če pa je bil, se je vedno bavil s čim drugim, kakor je bila njegova služba. Da bi ga lože nadzorovali, so mu ukazali šefi, da je moral brzojaviti vsake pol ure besedo »six«, s ka-

oхранiti svojo moč in svoj po dolgoletnih bojih in dragocenih žrtvah priborjeni vpliv. Stranka se mora odločiti za list, ki naj dvigne po dolgem težko pogrešanem molku svoj glas To nalogo bo treba izvesti brez obotavljanja, a tudi brez prenapetosti. Delo mora biti temeljito zasnovano.

Toda tudi pri tem gre glavna beseda slovenskemu zavednemu ljudstvu. Kot stranka delavstva — in to hočemo ostati — se smemo zanašati edino na našo moč in bojno sposobnost. Bodočnost našega ljudstva je le v boju za načela svobode, v delu za ustvarjanje nove, jake in proste ljudske duševnosti. Ta politični in vzgojevalni boj bo pa mogoče izvesti z uspehom le ob zanesljivi in zavedni zaslombi ljudstva, ki hoče živeti in zmagati. Te pomoči pričakujemo in na to se opiramo. Naš razvoj mora naprej in navzgor.

Izvrševalnemu odboru se je zato naročilo, da naj se loti nemudoma priprav za izdajanje strankinega glasila, kateremu bo naloga oživljati in širiti prava načela socializma in smotre delavskega gibanja, ter izkati in vzdrževati stik med delavskimi sloji in pripadniki socialistične stranke.

Poklicani sodrugi pa naj delajo nato, da se glasila slov. strokovnih organizacij strnejo v skupno, za vse v poštev prihajajoče strokovne organizacije veljavno glasila.

IV.

Glede akcije za mir so sprejeli zaupniki soglasno sledečo resolucijo:

. Vzpostavitev močne aktivno in smotreno poslujoče Internationale bode prva dejanjska zmaga mednarodnih mirovni in človečanskih ciljev. Na delo za mir in za bodočnost delavstva!

Vse gre lepo po redu.

Napetost nasprotij v svetovni vojni je že postala tako silna, da čitamo le redko mireljubno besedo. Vse sile: državne, politične, verske, vse navdajajo sedaj ena vprašanja: kaj bo, kako bo, kdaj in kakšen bo konec. Ej, to je popolnoma naravno, ker so vsi faktorji v skrbi za svojo bodočnost, o kateri v sedanjem položaju ne more odločevati nihče drugi, nego vojna. To je dejstvo, ki ga občutimo vsi, tudi tisti, ki bi radi, da bi se drama čimprej in čim lepše končala.

V svetovni vojni zadnje dni ni bilo posebnih sprememb. Vršili so se le običajni boji. Topovski boji na italijanskem in macedonskem bojišču, nekaj večjih bojov pa je bilo na Francoskem z Angleži in na ruski bojni črti. Uspehov nasprotniki niso dosegli. Podmorski čolni nadaljujejo svoje delo in so potopili meseca februarja skoro 900.000 ton ladij. Zlasti trpi zaradi blokade nevtralnno plovstvo in trgovina. Kakor smo že zadnjič omenjali je Wilson poslal tudi Avstro-Ogrski noto glede podmorske vojne. Na to noto je Avstrija odgovorila, da podpira podmorsko vojno zaradi samoobrambe, ter da nima drugega izhoda.

tero bi naznačil, da je na svojem mestu. Da bi se iznebil te sitne, je izumil pripravo, ki je sama avtomatično brzojavljala točno vsake pol ure ukazani »six«, naj je on kolovratil že koderkoli. To je bilo leta 1864. Istega leta je izumil tudi pomoček, da se je moglo brzojavljati istočasno in po isti žici v nasprotni smeri. Za kazen je bil premeščen nešteto krat, povsod se je bavil z izumi, a sreče ni imel. Nekoč je skušal zvezati po brzojavu dva vozeča vlaka. Imel je smolo, nekaj se ni zlagalo, vlaka sta trčila in njega so odslovili. Poskusi in izumi so ga stali mnogo denarja, da je ubožal.

Šele leta 1868. je dobil službo inženerja pri agenturi s poročili, ki je vsak četrte ure obveščala s središča brzojavno naročnike o zlatih kurzi. V Newarku pri Novem Jorku je ustanovil sedaj tvornico

Sporazum je imel v Petrogradu konferenco, kjer so si zavezniki zopet obljubljali zvestobo in ukrepali o enotnem nastopanju doma in napram nasprotnikom. Ali so se zedinili tudi glede različnih interesov, ki jih imajo, o tem poročila ne povedo ničesar.

Zedinjene države se vsekakor pripravljajo na vojno. Mehikanci in Brazilci se pripravljajo. Japonska se oborožuje od pete do glave in celo Kitajska se je pričela zbujati in baje namerava prekiniti diplomatske zveze z osrednjimi državami.

To so čudna znamenja. Ne, niso čudna. Vsaj se še spominjamo, kakšen krik so zagnali ameriški kapitalisti, ko je Wilson spesnikoval mirovne spomenice, kako so kričali angleški kapitalisti! In rezultat? Njih krik je zmagal, še bodo kovali dobičke, še gromadili zlato v svojih blgajnah, dokler se ta kupčija ne onemogoči z diplomatičnimi protitežmi ali z — uničenjem diplomatiške arogance.

V Zedinjenih državah imajo sicer mirovno in bojno strujo, toda kljub vsej opoziciji, ki jo vodi v senatu znani senator Stone, se Zedinjene države oborožujejo, pripravljajo. Svetovni požar že meče svoje iskre v Ameriko in iz Amerike jih utegne zanesti tudi čez Tihi Ocean na Japonsko in Kitajsko.

Prav očitno je, da se Zedinjene države pripravljajo na vojno. Če tudi aktivno ne nastopijo proti Nemčiji, je pa prav verjetno, da nastane vojna med Mehiko in Zedinjenimi državami. Ako v taki vojni zmagajo Zedinjene države, povečajo svoje obrežje ob Tihem Oceanu in postanejo s tem nevaren sosed izhodni Aziji, to je Japonski in Kitajski. Japonska torej ne bi mogla te vojne mirno gledati.

Dogodki, ki se vrše sedaj v svetovni diplomaciji, nam napovedujejo le podaljšanje svetovne vojne, katere težišče se prenese, čim bo evropska drama končana, zlasti v Ameriko in izhodno Azijo.

Lepe nade o svetovnem miru in o mednarodni zvezi držav v obrambo trajnega miru so torej še vsekakor precej daleč. Sploh smemo reči, da o taki mirovni zvezi toliko časa ne more biti govora, dokler bodo prihajali v politiki preveč v poštev interesi velikega kapitala, namesto da bi vplivali na tako važne dogodke splošni družabni, socialni interesi. Svetovni mir morejo zagotoviti le socialni interesi človeške družbe, za to pa je treba novega svetovnega nazora in z njim si pribori človeštvo vsaj kos jamstva za trajen mir.

Domači prepled.

Boj proti tuberkulozi. V Ljubljani se je vršilo dne 2. marca 1917 posvetovanje glede ustanovitve oskrbovalnic za tuberkulozne bolnike. Na posvetovanju so bili

za gradnjo strojev, ki jih je izumil. V prtiličju so bili stroji, pisarna in knjižnica, vse prvo nadstropje je bilo prirejeno za mojstrov laboratorij. A prostor je bil kmalu premajhen. Dva do štirideset delavcev je imel Edison in tako je nastalo veliko električno mesto izumov in pravo delavsko mesto. Vse se je vršilo z elektriko in tako je bilo vse vzor snaznosti. Nekdanji časnikarski raznašalec ima sedaj imetja več milijonov dolarjev.

Nad 600 izumov je napravil Edison, mnogo slovečih, mnogo pozabljenih. Mnogo takih, ki so preobrnili svet, mnogo samo duhovitih igrač. Vreden pa je občudovanja duh, ki je vedno stremel še za novimi izumi, dočim so mu rasle v rokah izvršitve prejšnjih.

zastopani Ljubljana, deželni odbor, Rdeči križ, Pomočno društvo za bolne na pljučih, Vincenčijeva družba in Okrajna bolniška blagajna.

Šef generalnega štaba Conrad baron Hötendorf je zapustil svoje sedanje mesto. Njegov naslednik je v. Arz. Nekateri slutijo, da prevzame Hötendorf vodstvo vojnih operacij proti Italiji.

Privezovanje je odpravil cesar Karel v avstro-ogrski vojski.

Značilna stavka. Pri nekem ljubljanskem dnevniku stavek raznašalci. Zahtevali so 2 K draginjske doklade, a založnik jim je obljubil samo 1 K. Te stavke bi pač ne bilo treba, ker so raznašalci res slabo plačani.

Deputacija poslancev idrijskih rudarjev pri deželnem predsedniku. V torek dne 6. marca je šla deputacija rudniškega delavstva v Idrijo k deželnemu predsedniku, da mu osebno pojasni razmere rudniškega delavstva v Idriji. Deputacija, obstoječa iz sodrugov: Filipič Tomaž, Klemenčič Anton, Krašnja Anton, Kopač Josip in Zore Viktor, je gospodu deželnemu predsedniku predvsem pojasnila, da dosežanja praksa pri razdelitvi živil v Idriji nikakor ne zadostuje potrebam idrijskega delavstva. Določena dnevna količina življenskih potrebščin absolutno ne zadostuje kakor tudi kvaliteta moke ne more zadostiti življenski potrebi. Razdeljuje se moka samo ene vrste, tako, da je nemogoče iz odmerjene moke peči kruh, ter jo obenem porabiti tudi za kuho. Moka je večkrat skoro neužitna. Krompirja od meseca novembra lanskega leta ni več, isto je tudi z ješprenom in kašo. Če bo šlo tako še naprej, utegne delavstvo ob slabi hrani sploh opešati. Deputacija prosi gospoda predsednika nujne pomoči, zlasti v tem oziru, da se skuša v Idriji združiti vso aprovizacijo v skupnem odboru v katerem naj bi bili zastopani: Rudnik, občina, Občno konsumno društvo in Krščansko soc. zadruga. Ta odbor naj bi nepristransko določil in ugotovil, koliko družin ima vsaka navedenih korporacij oskrbovati ter bi vsaki nakazal potrebno množino živil. S tem bi bila zagotovljena delavskim družinam potrebna živila, ki do danes niso. Gospod deželni predsednik je obljubil, da bo želje deputacije po možnosti upošteval, ter bo v kratkem sklical v Idriji vse v poštev prihajajoče faktorje na posvet, kjer se bo skušalo odpomagati vsem nedostatkem.

Prehranjevalni nadzorniki. Prehranjevalni urad imenuje prehranjevalne nadzornike, ki bodo nadzirali prehranjevanje v določenih okrajih. Ti nadzorniki imajo pravico nadziranja. Smejo ustanavljati prehranjevalne svete in odrediti potrebne ukrepe glede na prehranjevanje. Podrejeni so prehranjevalnemu uradu.

Vojne klobase. Na Dunaju je urad za prehrano odredil, da bodo izdelovali dve vrsti vojnih klobas in sicer krvave in še druge, ki jih bo lahko nekaj časa hraniti. Krvave klobase bo izključno občina prodajala v vojnih kuhinjah, drugo vrsto klobas pa bodo prodajali na krušne izkaznice. Seveda jih bodo oddajali le toliko, kolikor jih bodo imeli. Krvave klobase bo veljal kilogram 2 K, druge klobase pa kilogram 6 K 40 vin.

Občni zbor podružnice sodarjev v Ljubljani. Dne 1. marca se je vršil naš občni zbor, na katerem je načelstvo podalo poročilo o delovanju društva. Predsednik sodrug Rakovec je otvoril zbor poročal, da je imela podružnica v minulem letu težek boj za obstanek. V avgustu, septembru in oktobru se je zaradi pomanjkanja sirovin precej utesnil obrat, ki je imelo za posledico brezposelnost, ki je zadela občutno ženske članice. Organizacija je članom izplačala določeno brez-

poselno podporo. Draginjske doklade je pivovarniško delavstvo doseglo 10%. Iz blagajniškega poročila povzemamo naslednje: Dohodki 344 prispevkov po 60 h 206 K 40 h, 375 prispevkov po 40 h 150 K, 307 prispevkov po 30 h 92 K 10 h, 6 pristopnin po 60 h 3 K 60 h. Zveza je poslala skupini 84 K 26 h. Skupaj 536 K 36 h. Izdatki pa so bili naslednji: Brezposelna podpora 108 K, izredna podpora 20 K, list 83 K 72 h, inkaso 9 K 38 h, uprava 9 K 30 h, strokovni komisiji 10 K 26 h, stanarina 120 K, pogrebna 27 K 60 h. Na zvezo se je odposlalo 168 K 10 h. Lokalnega sklada se je nabralo 41 K 4 h, ročna blagajna 20 K. Poročilo se je vzelo brez ugovora na znanje. V odbor so bili izvoljeni naslednji sodrugi: Predsednik Rakovec Ivan, blagajnik Štrukel Peter, v ostali odbor pa Pipan Ivan, Steinberger Franc in Gariboldi Franc. — Sodrug Zore je nato vzpodbujal navzoče člane k vztrajnemu delu za izpolnitev organizacije, razložil pomen zadnje cesarske naredbe, po kateri ima oboleli delavec ali delavka pravico do enotedenske plače s postavnimi odbitki. Sodrug Rakovec je nato zaključil zborovanje.

Občni zbor podružnice kovinarjev na Jesenicah se bo vršil v nedeljo dne 18. marca točno ob 9. uri dopoldne v gostilni pri Jelenu na Savi. Dnevni red običajen. Vse člane pozivamo, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo. Načelstvo.

Dunajska občina je nakupila že 4430 molznih krav. V drugih krajih pa to ni potreba. Pri nas se ne marajo lotiti manjše stvari, ki bi glede na aprovizacijo resnično ugodno vplivala. Tudi Gradec je v tem pogledu bolj delavno mesto, kakor so naši delavski in mestni kraji.

Zaplenjen riž. V Budimpešti so te dni zaplenili velikanske zaloge živil, ki sta jih imeli skriti dve trgovski družbi, dne 27. februarja pa se je posrečilo, priti na sled posebnemu navihancu. Bela Roth je do vojne prodajal sukno, potem pa se je lotil kupčevanja. Poštenjaki njegove vrste so ga imenovali »kralja riža«. Nakupil je bil začetkom vojne ogromno množino riža in ga toliko časa skrival, da je dobil zanj desekrat več, kakor je sam zanj plačal. Ko je policija zdaj hotela zapleniti njegove zaloge, ni dobila ničesar, ne v Rothovih skladiščih, ne pri spediterju, iz Rothovih knjig pa je razvidila, da je mož svoje zaloge riža, čokolade in kolonijalnega blaga zastavil pri neki banki za 1.800.000 K. Tudi je šest vagonov kolonijalnega blaga in en vagon čokolade hitro poslal čez ogrsko mejo.

Naše finance po vojni. Znani baron Ereanger je zadnjič v neki dunajski korespondenci priobčil dolg članek v uredbi naših financ po vojni. Med drugimi nasveti je podal tudi ta, naj se opusti misel, da bi si država vzela gotove odstotke od vsakega imetja — bogataši se seveda tega branijo — ter je predlagal poleg drugih davkov še poseben davek na vse službe prebivalstva. Vsakdo naj bi plačal na leto deset odstotkov od svojih dohodkov. — Nekaj podobnega nasvetuje zdaj jako resni list »Österr. Volkswirt«. V tem listu je rečeno: »Vojna je naše finance izredno poslabšala. Čim dlje bo trajala, toliko bolj bomo prisiljeni iskati vse močnejše vire davkov. Z direktnimi davki gotovo ne bo izhajati. Naj bo tudi jako neprijetno, vendar ne bo preostalo nič drugega, kakor obremenjenje širokih mas konsumentov. Najbolj zanesljivo bi se to doseglo z obdavčenjem najpotrebnejših živil.« — Sit biti je danes že privilegij — pa se dobe ljudje, ki se oglašajo s takimi predlogi in to ljudje, ki njih beseda veliko zaleže.

Založba delavskih koledarjev ima v zalogi še nekaj žepnih in Rudarskih ko-

ledarjev. Ker je vsebina koledarja jako zanimiva, priporočamo vsem sodrugom, ki koledarja še nimajo, da ga takoj naroče pri Založbi delavskih koledarjev, Selemburgova ulica 6/L, Ljubljana. Cena 1 K 20 vin., po pošti 10 vin. več.

Boleča so kurja očesa in njih odstranitev je prava dobrota. Nikdar pa se to ne sme zgoditi z izrezavanjem kurjih oči z nožem. Prav lahko se zgodi, da pregloboko zarežemo in si s tem nakopljemo zastrupljenje krvi. Da se pa noža ne uporablja lahkomišelnost, priporočamo čitateljem mnogopreizkušeno, temeljito učinkujoče sredstvo. S Fellerjevim obližem za kurja očesa se ta veliko bolj zanesljivo in vsled tega brez nevarnosti in popolnoma brez bolečin odstrani. Tisoči hribolazcev, orožnikov, listonož, vojakov in vsi, ki so ga kdaj uporabili, priporočajo Fellerjev obliž za kurja očesa, ki je torej najhitrejši in zanesljivo učinkujoče sredstvo za odstranitev kurjih oči brez nevarnosti in stane 1 krono in 2 kroni. Kdor veliko hodi, smatra bo za pravo dobroto, če se bo iznebil nadležnih kurjih oči. Za odstranitev glavobola in migrene (živčnega glavobola) priporočamo iz lastne izkušnje hladne, bolečine lajšajoče, neverjetno dobrodejno Fellerjevo črtačo za migreno (Migränstift), ki stane samo 1 krono. Ti priljubljeni preparati so se ti sočno obnesli in jih lahko kar najbolje priporočamo. Naroče se pristni pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatrge 334, Hrvaško. Sploh naročamo vse dobre preparate pri Fellerju.

Svetovni pregled.

Vojni ujetniki na Ruskem. Listi poročajo, da je bilo glasom ruskega uradnega izkaza, predloženega ministrskemu svetu, dne 1. decembra 1916 zaposlenih v različnih podjetjih 1.138.400 vojnih ujetnikov, in sicer pri kmetijstvu 496.917, pri melioracijskih in gozdnih delih 35.000, pri naganju žita 13.665, v mestih in pri zemstvih 87.857, v tovarnah in rudnikih 293.968, pri gradnji železnic, cest in pri vodnih stavbah 58.518, pri drugih obratih 102.986.

Praktični časnik. Francoski delavski list »L' Ovre« je jako praktičen. Ob pričetku vojne je manjkalo mesa in list je ustanovil mesnico za svoje naročnike. Sedaj ko primanjkuje premoga, je pa napravil trgovino za premog in prilaga svojim naročnikom nakaznice za premog.

Glasovanje v pariški zbornici. Stališče ministrskega predsednika Brianda ni več tako trdna kakor je bilo. Stavljeno je bil predlog v zbornici, da se oprostijo vse kmete pred 10. marcem, ker sicer preti glad zaradi pomankanja živil. Ta predlog je zbornica odklonila s 360 glasovi proti 114. Drugi predlog, ki zahteva, da naj se oprostijo vse kmete v bojni črti pred 1. marcem in delavce v tovarnah pred 10. marcem, in sicer letnikov 1888 do 1889, pa je bil sprejet s 426 glasovi proti 2.

Mir hočejo posredovati poleg Mehike še ameriške ljudovlade Salvador, Honduras in Ekvador. Španska si pridružuje baže posredovanje pri akciji za mir.

Wilson in Nemčija. Spor med Nemčijo in Zedinjenimi državami je zadobil precej oster značaj. Poostritev je pospešil še poseben dogodek, ki ga je izrabil Wilson, da je prodiral s svojimi zahtevami. Ameriška vlada je namreč zaplenila Bernstorffovo pismo, ki je bil tam nemški poslanik v Zedinjenih državah. Bernstorff je pisal nemškemu poslaniku v Mehiki, da naj povabi Mehiko, da naj posreduje med Nemčijo in Japonsko. Nemčija obljublja v svoji ponudbi Mehiki in Japonski važne koncesije, ki jih pa Wilson ni povedal, vendar mu je pa bilo to odkritje te »politiške zarote« prav dobro agi-

facijsko sredstvo za dosego pooblastil, na podlagi katerih bo oborožil trgovske ladje in izvel ojačenje militarizma. Amerikanski kapitalizem potrebuje vse to.

Bolečine hladeče sredstva, ki se zauživajo, niso za vsakogar prikladna. Marsikdo začne bljuvati, mnogi si pokvarijo želodec, mnogokrat pa škoduje živčnemu sistemu. Temu nasproti pa je Fellerjev zunanje rabljivi, povsem dobrodejni rastlinski esenčni fluid z znamko »Elsafluid« zanesljiv tolažljivec bolečin za vsakogar. Vteranja in masaže s Fellerjevim Elsafluidom učinkujejo direktno in neposredno na boleča mesta, pomirjajo živce, odstranijo povzročitelje bolečin in poživijo obtok krvi. Cene pred vojno, 12 steklenic tega, od zdravnikov priporočenega zdravilnega sredstva pošlje kamorkoli franko za 6 K lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg 334, Hrvatsko. Kdor trpi na pomanjkanju teka, naj skrbi za živahno presnavljanje s Fellerjevimi voljno odvajajočimi rabarbarskimi krogljicami z znamko Elsakroglice. Šest škatljic franko 4 K 40 v se naroče na zgorajšnji naslov. Te pristne Elsakroglice

ce učinkujejo sigurno hitro in pri tem niso niti neprijetne, niti škodljive, zato imajo prednost pred drugimi drastičnimi odvajili. Oba Elsa-preparata zaslužita, da se jih priporoča vsakomur. (iv)

Od uredništva in upravnistva.

Prošnja. Zaradi tesnega prostora, ki nam je na razpolago moramo opustiti marsikdaj prav važne stvari, ker je naša dolžnost, da prepuščamo prostor organizacijam za obvestila in poročila. Vse sotrduke in dopisnike prosimo, da nam poročajo čimkrajše o vseh stvareh. S tem nam bo mogoče bolje ustrezati obči želji, zakaj tudi naša dolžnost je, da obveščamo naše čitatelje o vseh važnih pojavih.

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Zbirko starega denarja

bi si sodrug rad izpopolnil, zato prosi vse prijatelje, ki bi morda imeli kak star denar, in bi bili voljni ga odstopiti, da sporoče svoje zahteve Upravi »Delaveca« Šelenburgova ulica 6/I. v Ljubljani.

Učiteljska tiskarna

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica šte. 6.
registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg šte. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/21-1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Franc Minar	1/21.-1/23.		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglašiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglašnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih, Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Podplati

se ohranijo, če se na nove ali malo ponošene čevlje pritrdijo nabitki iz usnja.

Za en par z žeblički cena

za otroke	za dame in dečke	za gospode
26-35	36-42	40-46
K 1-20	K 1-50	K 1-80

Dobe se v zalogi čevljev „P E K O“

Peter Kozina & Ko., Ljubljana,

Breg, nasproti Sv. Jakoba mostu.

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela vlog koncem leta 1916 K 55,000.000.—
hipotečnih in občinskih posojil „ 30,600.000.—
rezervnega zaklada „ 1,500.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in nestalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%,
izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1%
oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

Ivan Jax in sin,

Ljubljana Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

in stroje za pletenje

(Strickmaschinen)

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.

**Ceniki se dobe za-
stoj in franko.**